

SZAKIRODALMI TÁJÉKOZTATÁS A PAPIRIPARI KUTATÓINTÉZET
MŰSZAKI KÖNYVTÁRÁBAN.

A Papíripari Kutatóintézet műszaki könyvtára szerencsés helyzetben van, mivel az iparág elég kicsi ahhoz /kevés papírgyár van/, hogy könnyen kézben lehessen tartani az irodalmi tájékoztatást. Az iparvezetés hivatalos jellegű tájékoztatásán túlmenően munkánkat elősegíti az, hogy egyrészt ismerjük a vállalatok profilját /pl. a Könnyűipari Tervező Irodát, a csepeli hullámlemezüzemet, zsákgyárat, a nyersfedéllemezgyárat stb. érdeklő kérdéseket/, másrészt pedig személyi kapcsolatok révén tudjuk, hogy az egyes dolgozók milyen szakmai előadás megtartására készülnek, milyen szakkönyvet, szakcikket írnak, általában milyen műszaki probléma érdekli őket. Tájékoztató módszerünk mentes minden bürokráciától, és így elértük azt, hogy ha valaki az iparban szakirodalmi kérdéssel akar foglalkozni, természetesen tartja, hogy könyvtárunkhoz forduljon. Vonatkozik ez a papíriparon kívül a rokonszakmákra is, amelyeknek a papíriparral kapcsolatos problémájuk van /pl. a Váci Forte Fotokémiai Ipar, a Műanyagipari Tanszék, az Orion Rádiógyár, a Kibernetikai Kutatóintézet stb./.⁺ Külföldről is már több megkeresést kaptunk, aminek természetesen ugyancsak eleget

⁺A tájékoztató munka megbecsülésének néhány szép tanujelét kaptuk éppen a legutóbbi időben. A Műanyagipari Tanszék pl. anyagi elismerésben is részesítette könyvtári tájékoztató munkánkat, a Kibernetikai Kutatóintézet több ízben elismeréssel nyilatkozott a feltárt folyóiratcikkekről és általában a témával kapcsolatos munkánkról stb. Nem szeretném e sort folytatni, nehogy dicsekvésnek tűnjék. Meg kell mondani, hogy ezek az elismerések azért estek olyan nagyon jól, mert eddigi fáradozásainkért - még közvetlen intézeti munkatársainktól is - még a majdnem kötelező "köszönöm"-öt is csak nagyon ritkán kaptuk meg. Ellenkezőleg, a szolgáltatásokért: könyvek, fordítások kölcsönadásáért mindig csak a könyvtárosnak főtt a feje, mert a kiadott anyagot általában rendkívül nehéz visszaszerezni. A mi esetünkben fokozza a nehézségeket, hogy helyileg is messze vagyunk - Csepel nagyon kiesik a forgalomból. Rendkívül elszánt kutatónak kell annak lennie, aki személyesen is kijön hozzánk. Ezért nem is ragaszkodhatunk a személyes kéréshez: postán is kölcsönzünk, és küldönnének is kiadjuk a kért anyagot. A távolság nagy akadályt jelent az olvasókkal való személyes érintkezésben.

tettünk /utalok itt az OMK-án, valamint a Széchenyi Könyvtáron keresztül eddig átadott fotokópiákra: de ezeken kívül a Szovjetunióknak, a Bolgár Népköztársaságnak, a Német Demokratikus Köztársaságnak, Csehszlovákiának és nyugati országoknak is küldtünk már dokumentációs anyagot/.

Az iparban dolgozók tájékoztatásában elsősorban azt tartjuk szem előtt, hogy

1. a szakmai folyóiratok legnagyobb teljességben az intézet könyvtárában megtalálhatók legyenek, és hogy

2. segítséget nyujtsunk a nyelvi nehézségek áthidalásához azok számára, akik nem ismernek idegen nyelveket.

Ezért adjuk ki "Külföldi folyóiratok tartalma" c. kiadványunkat - a Könnyűipari Minisztérium támogatásával -, amelyben a külföldi papíripari szaklapok fontosabb cikkeinek címét közöljük, a címek magyar fordításával. Így mindenki, aki figyelmesen átolvassa a jegyzékét, képet kaphat arról, hogy mivel foglalkozik a külföldi szaksajtó, ezenkívül a címjegyzék alapján egyes cikkek fordítását is megrendelheti. Elsősorban ennek a jegyzéknek köszönhető, hogy az 1958. évben 252 papíripari fordítás készült el az Országos Műszaki Könyvtárnál. E kiadványunk, valamint új beszerzéseink jegyzéke - utóbbi tartalmazza a legújabban elkészült fordításokat is - a jelenlegi igényeknek megfelelően 100-100 példányban készül. A könyvtár a felfektetett nyilvántartás alapján küldi ki - többnyire névre szólóan /nem az üzemnek csupán/ - ezeket az anyagokat. Az érdeklődés kiadványaink iránt egyre növekszik.

A tájékoztató következő támpontja a referátum. A referátumokat elkészültükkor azonnal /havonta/ megküldjük a Könnyűipari Minisztérium Iparfejlesztési Főosztályának, a Papíripari Igazgatóságnak, valamint az egyes referátumok másolatát közvetlenül az érdekelteknek. - Könyvtárunk nyilvántartást vezet arról, hogy kit milyen kérdés foglalkoztat. Hasonló ez az OMK témafigyelő szolgálatához, csak mivel kisebb volumenű, talán éppen ezért rugalmasabb. - A referátumok egy példányát az OMK-nak adjuk át a vonatkozó lapszemle részére. Az üzemek az OMK szolgáltatásait is igénybe veszik /lapszemle, figyelő kartonok, témafigyelés stb./. Az érdekeltek figyelmét így ritkán kerülheti el egy-egy cikk; hiszen a műszaki tájékoztatás egyik problémája nálunk az, hogy a dokumentációs anyag eljusson ahhoz a szakemberhez, aki azt munkájában ténylegesen hasznosítani tudja.

Könyvtárunk a címjegyzék vagy a referátum alapján érkező mikrofilm igényeket kielégíti, bővebb felvilágosítást

ad a folyóiratcikkekről: le van-e fordítva, milyen nyelven férhető hozzá a kért anyag stb. Azt is nyilvántartjuk, ha egy folyóiratcikk több nyelven is megjelenik, hogy ezzel is megkönnyítsük a cikk hozzáférhetőségét /könyvtári nyilvántartásunk módszerét a Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatójának egyik régebbi számában már részletesen ismertettem/.

Itt kell megemlíteni a Papíripar c. szakmai folyóirat két állandó rovatát:

1. A Műszaki Szemle c. rovatban a legérdekesebb cikkeknek a referátumoknál bővebb, általában egy gépelt oldal terjedelmű kivonatát közöljük; ha lehet, ábrával együtt. Ezt a tájékoztatást az iparban dolgozók nagyon értékesnek tartják, mert a szép kivitel, a tetszesebb külső jobban vonzza az olvasókat, mint pl. a gyakran rosszul olvasható referátummásolat vagy a stenciles sokszorosítás. Ez évben 44 folyóiratcikket ismertettünk.

2. A Külföldről c. rovatban a folyóiratokból vett érdekes, hirszerű anyagot közöljük, pl. új gyár megindulása, rövid ismertetés kongresszusokról stb. Ez is a könyvtári anyag, a folyóiratok feltárásának egy foimája. Ebben a rovatban 1958-ban 43 kisebb-nagyobb közlemény jelent meg.

Ugyancsak itt utalok a Papíripari Kézikönyv folytatólagosan, a lap mellékleteként megjelenő kiadására. Ennek előállítási költségeit az üzemek viselték 1958-ban. A dolgozók gyűjtik az egyes folytatásokat, és nagyon hasznosnak tartják, mivel jól használható számításokat, táblázatokat tartalmaz.

Mindezeket csupán azért soroltam fel, hogy rámutassak arra: meggyőződéseim, hogy a jó műszaki könyvtárnak a legkülönbözőbb eszközöket kell megragadnia ahhoz, hogy a birtokában lévő szakirodalmat terjessze, feltárja. Ezért tartjuk kötelességünknek, hogy a hazai szaklapok /Papíripar, Műszaki Lapszemle-Papíripar/ szerkesztésében tevékenyen részt vegyünk.

E kis kitérő után visszatérünk a könyvtárunkban buvárkodni óhajtó szakemberhez, akinek szükség esetén tolmácsolással, szóbeli fordítással segítünk az anyag megértéséhez. Kívánságára bővebb kivonatokat, bibliográfiákat is készítünk.

Eddig is patronáltuk az iparághoz tartozó vállalatok műszaki könyvtárait: módszertani utmutatásokat, segítséget, tanácsot adtunk több ízben a Csepeli Papírgyár, a Pesterzsébeti Papírgyár, a Papíripari Igazgatóság könyvtári problémáira vonatkozólag. A jövőben a segítségre talán még több lehetőségünk lesz, mivel könyvtárunk hivatalosan is

át fogja venni az iparági hálózati alközpont szerepét, így az egyes üzemekkel, azok könyvtáraival kiépített szorosabb kapcsolat révén még jobban betekintést nyerhetünk az üzemek problémáiba, és reméljük hogy rövidesen a közvetlen, hathatós tájékoztatás újabb eredményeiről számolhatunk majd be.

Kalmár Andorné

x - x - x

ÜZEMI DOKUMENTÁCIÓS HÁLÓZAT A DIMÁVAG-BAN.

Vállalatunk 18 gyáregységre van felosztva. Minden gyáregységnek más és más a profilja; naggyobbára egyedi gyártással foglalkoznak. Ezenkívül több olyan főosztály van, amelyek szoros kapcsolatban vannak az egységekkel, /Gyártmánytervezés, Szerszámszerkesztés, Gyártástechnológia, Műszaki Fejlesztési Osztály stb./.

Hogy a gyáregységek és főosztályok a termelés minél eredményesebb elvégzéséhez szükséges szakirodalomról idejében tájékoztatva legyenek, ki kellett építeni minden gyáregységnél és főosztálynál a dokumentációs hálózatot. Ez meg is történt úgy, hogy az egységek vezetői közül jelöltek ki egy-egy dokumentátort, legtöbb esetben az egység mérnökét vagy hasonló beosztású dolgozót.

A kijelölt dokumentációs felelősök az egységek termelési értekezletein minden esetben jelen vannak, tehát közvetlenül tudomást nyernek mindazokról a problémákról, amelyek az egység termelésével függnek össze. Így végeredményben a könyvtár is képviselve van az egységek termelési értekezletein, és a felmerült problémákhoz szükséges szakirodalom beszerzésére az egység dokumentációs felelősén keresztül idejében tud intézkedni.

Az OMK kiadványait /Műszaki Lapszemlék, Témafigyelő, Tartalomjegyzék fordítások stb./ megküldöm minden egység dokumentációs felelősének, hogy a szükséges irodalom be-